

AYNI NİKAH FARKLI BEKLENTİLER

Cemal Akkuş / Alternatif Araştırmalar Merkezi

ALARM EVLİLİK VE AİLE YAPISI TUTUM ARAŞTIRMASI ANALİZİ

ALARM tarafından yürütülen Evlilik ve Aile Yapısı Tutum Araştırması, 9 Mart–28 Mayıs 2026 arasında 247 kişinin katılımıyla gerçekleştirildi. Anket, birçok farklı kişinin WhatsApp gruplarında paylaşıldı ve gönüllü katılımı ile cevaplandı. Bu makale, katılımcıların evlilikten beklentilerini, aile sorumluluklarına yaklaşımını ve cevaplar arasındaki tutarlılığı ele almaktadır.

Evlilik üzerine tartışmalar çoğu zaman hazır hükümlerle yürütülüyor: Gençler sorumluluk almak istemiyor, insanlar fazla seçici davranıyor, ekonomik beklentiler sevginin önüne geçiyor, aile değerleri çözülüyor. Oysa 247 kişinin katıldığı Evlilik ve Aile Yapısı Tutum Araştırması, bu açıklamaların tek başına yeterli olmadığını gösteriyor. Cevaplarda sevgi isteğiyle güvence arayışı, dinî hassasiyetle bireysel tercih, aile dayanışmasıyla bağımsız hane kurma arzusu birlikte yer alıyor.

Araştırmanın ortaya çıkardığı temel mesele, insanların evlilikten vazgeçmesi değil; nasıl bir evliliğe razı olacakları, hangi koşullarda ortak hayat kurabilecekleri ve kendilerinden beklenen sorumlulukları ne ölçüde paylaşmaya hazır olduklarıdır. Bu verilerde evlilik hâlâ güçlü bir anlam taşımaktadır. Fakat bu anlamın içi herkes tarafından aynı şekilde doldurulmamaktadır. ***En keskin ayrım kadınlarla erkeklerin beklentilerinde ortaya çıkıyor: Gelir, ev işi, çocuk bakımı ve boşanma nedenlerinde aynı nikâha farklı sorumluluk haritalarıyla yaklaşıyor.***

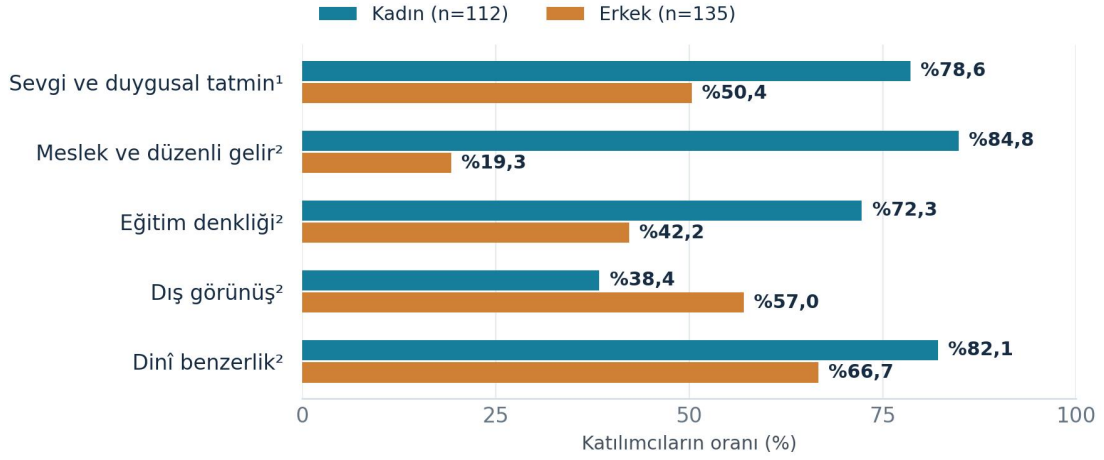
Rakamların da Bir Çevresi Var

Araştırmayı anlamak için katılımcıların yapısını gözden kaçırmamak gerekir. 9 Mart–28 Mayıs 2026 tarihleri arasında yanıt veren 247 kişinin 135’i erkek, 112’si kadındır. Katılımcıların %53,4’ü 41 yaş ve üzerinde, %31,2’si 18–24 yaşındadır. Üniversite veya lisansüstü eğitim düzeyi bildirenler %95,1’i oluşturmaktadır. Kent merkezlerinde yaşayanların, kamu çalışanlarının ve öğrencilerin ağırlığı belirgin.

Yaş ve cinsiyet dağılımı da karşılaştırmaları anlamak için önemlidir: ***18–24 yaşındaki 77 katılımcının 68’i kadın, 9’u erkektir. 41 yaş ve üzerindeki 132 katılımcının ise 24’ü kadın, 108’i erkektir.*** Genç grup ağırlıklı olarak kadınlardan, ileri yaş grubu ağırlıklı olarak erkeklerden oluşmaktadır. Bekâr katılımcıların çoğu kadın, evli katılımcıların çoğu erkektir. Bu nedenle kadın–erkek farklarıyla yaş ve evlilik deneyimi farkları birlikte değerlendirilmelidir.

Kadın Gelir, Erkek Görünüş mü Bekliyor?

Eş seçiminde dinî benzerlik, eğitim denkliği, geçim güvencesi ve dış görünüş birlikte değerlendirilmektedir. Ancak kadınlarla erkekler bu ölçütlere aynı ağırlığı vermemektedir.

Grafik 1 · Aynı nikâh, farklı beklentiler

Bu tercihler, insanların sevecekleri kişiyi aynı zamanda birlikte yaşayabilecekleri kişi olarak değerlendirdiğini göstermektedir. Evlilik yalnız iki kişinin birbirinden hoşlanmasını değil; gündelik düzenin, çocuk yetiştirmenin, ailelerle ilişkilerin ve geleceğe ilişkin kararların paylaşılmasını gerektirir. Dinî ve kültürel benzerlik arayışı, katılımcılar açısından bu ortak hayatın kurulmasını kolaylaştıran bir unsur olarak görülüyor olabilir.

Düzenli gelir beklentisindeki kadın-erkek farkı 65,5 yüzde puana ulaşmaktadır. Kadınlar gelir ve eğitim denkliğini, erkekler dış görünüşü daha fazla önemsemektedir. Bu fark, evliliğin maddi ve sosyal koşullarının iki tarafça farklı ağırlıklarla değerlendirildiğini göstermektedir.

Kadınların evlilik hayalinde sevgi, güvence ve değer uyumu birlikte öne çıkmaktadır. Sevgiyi ilk sıraya koyma ve dinî benzerlik arayışı da kadınlarda daha yaygındır. Dolayısıyla kadınların beklentisini yalnız ekonomik güvenceye indirgemek, cevapların duygusal ve kültürel boyutunu siler.

Bu sonuçlar, ekonomik sağlayıcılık beklentisinin erkek üzerinde, görünüş beklentisinin ise kadın üzerinde daha yoğun kurulabildiğini düşündürmektedir. Fakat gelir arayışını doğrudan çıkarıcılık, dış görünüş tercihinin de yalnız yüzeysellik olarak tanımlamak açıklayıcı değildir. Kişinin evlilikte üstleneceğini düşündüğü riskler, ekonomik bağımsızlığı ve çevresinden öğrendiği roller de bu tercihlerle ilişkili olabilir.

Gelire verilen önemdeki fark, 41 yaş ve üzerindeki katılımcılar kendi aralarında karşılaştırıldığında da görülmektedir. Bu yaş grubundaki 24 kadının %79,2'si, 108 erkeğin %18,5'i düzenli geliri önemli bulmaktadır. Fark yalnız yaş gruplarının dağılımından ibaret görünmemektedir; çalışma durumu ve evlilik deneyimi de değerlendirmeye dâhildir.

Önce Sevgi, Sonra Üçten Fazla Çocuk

Katılımcıların %63,2'si evlenmenin öncelikli nedenini “sevgi ve duygusal tatmin” olarak belirtmektedir. Düzenli bir hayata geçiş %30,4 ile ikinci sıradadır. Bekârlarda sevgi ve duygusal tatmin tercihi %76,6'ya yükselmektedir. Bu sonuç, evliliğin yalnız toplumsal bir görev veya ekonomik dayanışma biçimi olarak görülmediğini; duygusal yakınlığın belirleyici bir beklenti olduğunu ortaya koymaktadır.

Çocuk sahibi olma arzusu ise ilk motivasyon olarak yalnızca %4,5 oranında seçilmiştir. Buna karşılık ideal çocuk sayısında üç ve üzerini isteyenlerin oranı %63,6'dır. İlk bakışta çelişkili görünen bu iki cevap, aslında farklı sorulara karşılık gelmektedir. İnsanlar evliliğe neden başlamak istedikleriyle, kuracakları ailenin ileride nasıl olmasını istediklerini ayırmaktadır. Sevgi evliliğin başlangıç gerekçesi, çocuk ise ortak hayatın sonraki hedefi olabilmektedir.

İdeal evlilik yaşında erkek için 25–30 aralığı %78,9, kadın için aynı aralık %57,5 oranında tercih edilmektedir. Katılımcıların yaklaşık dörtte biri kadın için erkekte daha erken bir yaş kategorisi seçmiştir. Bununla birlikte %74,5'i iki cinsiyet için aynı kategoriyi işaretlemiştir. Kadının daha erken evlenmesi beklentisi sürmekte, fakat bu beklenti bütün katılımcıların ortak kabulünü oluşturmamaktadır.

Gençler Flörte Daha Açık, Ev İçi Yükün Kadına Bırakılmasına Daha Kapalı

18–24 yaş grubunda öne çıkan tercih, evlilik öncesinde tanışmak ve flört etmek, fakat cinsel yakınlık yaşamamaktır. Bu grupta cinsellik içermeyen flörtü seçenler %70,1; evlilik öncesinde hiçbir ilişki olmamalı diyenler %2,6'dır. 41 yaş ve üzerindeki katılımcılarda cinsellik içermeyen flörtü seçenler %39,4; hiçbir ilişki olmamalı diyenler %18,9'dur. Gençlerin tanışmaya daha açık olması, her türlü ilişkiyi serbest gördükleri anlamına gelmemektedir. Grafik 2 bu ayrımı göstermektedir.

Ev işlerinin ağırlıklı kadına ait olmasını onaylayanlar 18–24 yaş grubunda %14,3, 41 yaş ve üzerinde %45,5'tir. Çocuk bakımını ağırlıklı kadına bırakan görüşe katılım 18–24 yaş grubunda %23,4, 41 yaş ve üzerinde %48,5'tir. Kendi yaşlılığında evde profesyonel destek isteyenler 18–24 yaş grubunda %62,3, 41 yaş ve üzerinde %34,1'dir. Genç grubun cevaplarında bakım sorumluluğunu geleneksel biçimde dağıtmaya destek daha düşüktür.

Eşin meslek sahibi ve düzenli gelirinin olmasını önemli bulanlar 18–24 yaş grubunda %80,5, 41 yaş ve üzerinde %29,5'tir. Ekonomik yetersizliği evliliği geciktirmede güçlü etken sayanlar 18–24 yaş grubunda %61,0, 41 yaş ve üzerinde %47,0'dır. Bu karşılaştırmalarda genç kadınların ve ileri yaştaki erkeklerin ağırlığı birlikte etkili olabilir. Ara grupta, yani 25–40 yaş arasında, toplam 38 katılımcı vardır. **Bulgular, farklı yaşlardaki kişilerin bugünkü tutumlarını karşılaştırmaktadır; aynı kişilerin zaman içindeki davranış değişimini göstermemektedir.**

Siyasi Etiket, Evin İçini Anlatmaya Yetmiyor

Milliyetçilik, muhafazakârlık ve solculuk gündelik dilde çoğu zaman birer bütün davranış paketi gibi kullanılır. Bir insanın siyasi kimliğini öğrendiğimizde dinî hayatını, cinsel sınırlarını,

eşinden beklentilerini ve ev içindeki görev anlayışını da bildiğimizi varsayabiliriz. Araştırma bu kolaycılığı desteklememektedir.

Karşılaştırma amacıyla Gelenekçi/İslamcı Sağ ile Muhafazakâr Demokrat kategorileri birlikte ele alındığında, 94 kişilik bu grupta dinî benzerliğe verilen önem %86,2'dir. Milliyetçi/Ülkücü 66 kişide oran %80,3, beş sol kategori birlikte değerlendirildiğinde oluşan 51 kişilik grupta %43,1'dir. Burada dinî uyumun siyasi kimliklerle ilişkisi açıktır; fakat ***sol kimliğin dinî hassasiyetin yokluğu anlamına gelmediği de görülmektedir.***

Ev işlerinin ağırlıklı olarak kadına ait olduğunu düşünenler muhafazakâr grupta %51,1, milliyetçi grupta %30,3, sol grupta %17,6'dır. Atatürkçü Sağ grubundaki 25 kişinin %76,0'sı dinî benzerliği önemli bulurken, ev işlerinin ağırlıklı kadında olmasına %12,0'sı destek vermektedir. Aynı kişilerin cevapları eşleştirildiğinde bu gruptaki 15 kişinin hem dinî benzerliği önemseydiği hem de ev işlerini ağırlıklı kadına bırakmayı reddettiği görülmektedir. ***Dinî uyum aramak ile ev işlerinin kadına yüklenmesine karşı çıkmak aynı kişide birleşebilmektedir.***

Milliyetçi grupta dinî benzerliğe verilen önem yüksektir. Buna karşılık ev içi sorumluluklarda bütün katılımcılar aynı geleneksel tutumu benimsememektedir. Sol grupta cinsel serbestlik veya nikâhsız birlikte yaşamayı seçenler %23,5 ile azınlıktadır. ***Siyasi bakımdan solda yer almak, evlilik öncesi cinsellikte serbestliği benimsemek anlamına gelmemektedir.***

Siyasi kimlik, evlilikle ilgili bütün tercihleri tek başına açıklamamaktadır. Muhafazakâr gruptaki ileri yaş ve erkek katılımcı ağırlığı da karşılaştırmalarda dikkate alınmalıdır. İnsanların ev işi, dinî uyum ve ilişki sınırları hakkındaki görüşlerini ayrı ayrı ele almak, siyasi etiketlerden toplu ahlak hükümleri çıkarmaktan daha açıklayıcıdır.

Dindarlığa Açılan Kapı, Cemaate Kapanıyor

Araştırmanın en dikkat çekici sonuçlarından biri, kişisel dindarlık ile tarikat veya cemaat üyeliğine yönelik tutumun ayrışmasıdır. İbadetlerine çok düşkün bir eş adayını kabul edilebilir bulanların oranı %59,8 iken, tarikat veya cemaat üyesi bir adayı kabul edilebilir bulanlar %11,3'tür. Tarikat veya cemaat üyeliğini kabul edilemez bulanlar ise %57,9'dur.

Bu yalnızca farklı grupların ortalamalarından kaynaklanan bir görünüm değildir. Aynı kişilerin cevapları eşleştirildiğinde, hem ibadete düşkün aday kabul eden hem cemaat veya tarikat üyesi aday reddeden 70 kişi bulunmaktadır. Başka bir ifadeyle, ibadete düşkün aday kabul edenlerin yaklaşık yarısı örgütsel dinî aidiyete aynı olumlu yaklaşımı göstermemektedir.

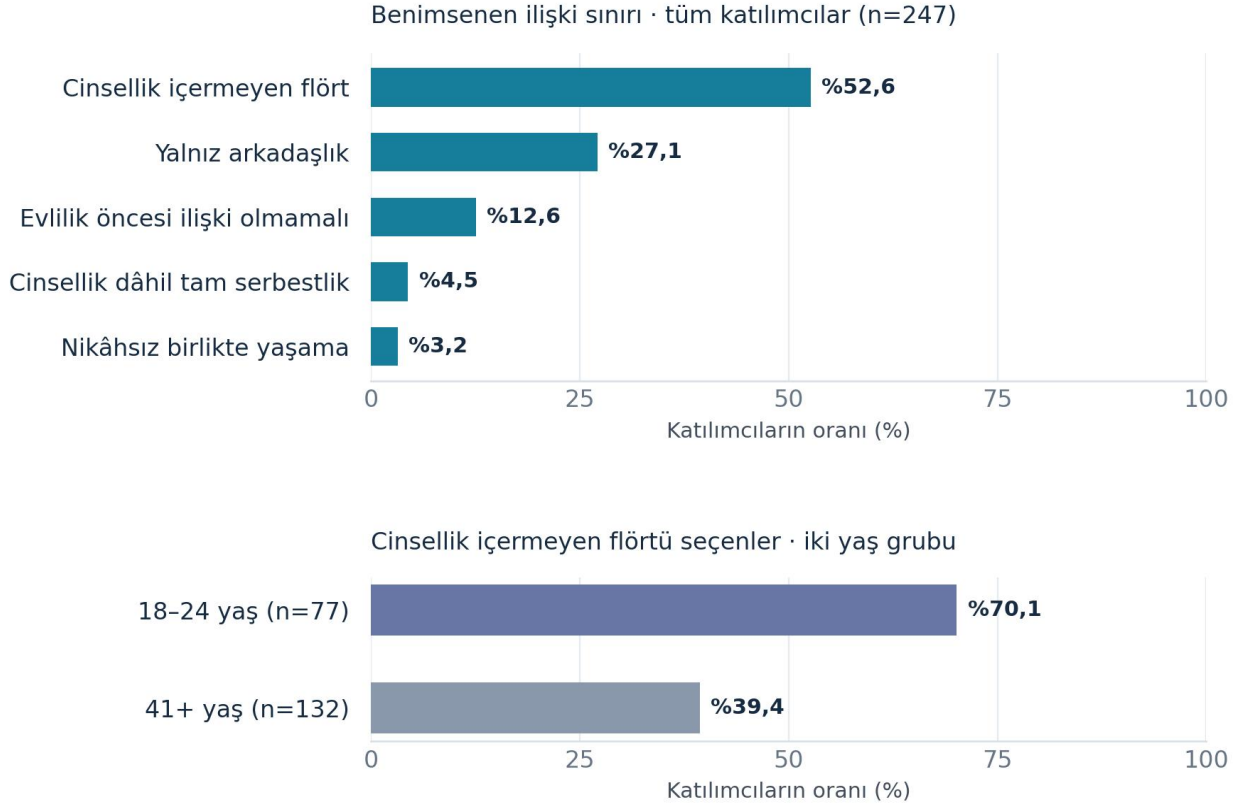
Bu cevaplar, kişisel dindarlık ile bir dinî gruba üyeliğin eş seçiminde farklı değerlendirildiğini göstermektedir. Ortak hayatın kararlarında bağımsızlık veya güven arayışı bu ayrımın olası açıklamalarındandır.

Ateist veya deist aday kabul edilemez bulanlar %80,2, dinî hassasiyeti bulunmayan aday kabul edilemez bulanlar %79,8'dir. Farklı mezhebe mensup adayda bu oran %33,2'dir. ***İnançsızlığa yönelik ret, mezhep farklılığına yönelik retten belirgin biçimde daha yüksektir.***

Kürt milliyetçisi bir adayı reddetme oranının %73,6 olması da dikkat çekicidir. Ancak burada sorulan etnik köken değil siyasi kimliktir.

Flörte ve Tanışmaya Evet, Cinselliğe Hayır

Çoğunluk, evlilik öncesinde tanışmaya alan açarken cinsel sınırı korumaktadır. En yaygın tercih cinsellik içermeyen flörttür; cinsellik dâhil serbestlik ve nikâhsız birlikte yaşama toplamda %7,7’de kalmaktadır.

Grafik 2 · Flörte ve tanışmaya evet, cinselliğe hayır

Tanışma ve birbirini anlama ihtiyacı, bu cevaplarda cinsel serbestlikle eş anlamlı değildir. Özellikle genç grupta görülen yaklaşım, evlilik öncesi iletişimle kişisel sınırların birlikte korunabileceğini göstermektedir.

Eş adayının evlilik öncesi cinsel geçmişinin kararını etkileyeceğini belirtenlerin oranı %65,2’dir. Cinsel ilişki ısrarının ilişkiyi sonlandırmasına yol açacağını söyleyenler %67,2’dir. İkinci cevapta yalnız ahlaki sınır değil, kişinin iradesine ve rızasına saygı beklentisi de bulunmaktadır. Bu ısrar nedeniyle ilişkiyi bitireceğini belirtenler kadınlarda %79,5, erkeklerde %57,0’dır. Cinsellik içermeyen flört tercihi de kadınlarda %67,0, erkeklerde %40,7’dir. **Kadınların tanışmaya daha açık olması, cinsel baskıya daha açık oldukları anlamına gelmemektedir.**

Bu bölüm kişilerin benimsediği ilişki sınırlarını göstermektedir. ***Tanışma isteğiyle cinsel sınırı birlikte koruma eğilimi*** belirgindir; geçmişte yaşanan ilişkilerin dökümü değildir.

Senin Annen de Annem; Peki Ya Para?

İnsanların ahlaki tutarlılığını anlamak için güçlü sorulardan biri, kendileri için istediklerini başkaları için de isteyip istemedikleridir. Evlilikte bu soru özellikle iki ailenin ihtiyaçları, bakım sorumluluğu ve maddi yardımlar üzerinden somutlaşır.

Kendi ebeveynlerine ortak evde bakılmasını isteyenlerin oranı %53,8 iken, eşinin yaşlanan ebeveynlerine evde bakılmasına olumlu yaklaşanların oranı %59,9'dur. Katılımcıların %85,4'ü bu iki soruda aynı seçeneği işaretlemiştir. ***Kendi anne-babasına bakım isterken eşinin anne-babasına bakımı açıkça reddeden yalnızca 2 kişi vardır.***

Bu sonuç, “herkes yalnız kendi ailesini düşünür” yargısına önemli bir itirazdır. En azından beyan düzeyinde, eşin ailesi bakım yükümlülüğünün bütünüyle dışında bırakılmamaktadır. Hatta olumlu yaklaşım eşin ailesi için biraz daha yüksektir.

Maddi yardımda iki farklı durum sorulmuştur: Kendi ailesine, miktarı belirtilmeyen bir yardım yapılmasını bekleyenler %63,6; eşinin ailesine maaşın önemli bir bölümünü ayırmayı onaylayanlar %48,2'dir. Kendi ailesine yardım bekleyip eşinin ailesine yüksek tutarlı yardımı reddeden 13 kişi bulunmaktadır.

Yardımanın kime yapılacağı kadar, hane bütçesine getireceği yük de bu karşılaştırmanın parçasıdır. Bu nedenle oran farkı tek başına aileler arasında çifte standart kanıtı değildir. Bütçeyi zorlayan yardım karşısında daha temkinli davranılması olası bir açıklamadır; tutar etkisiyle aile tarafı etkisini birbirinden ayıran bir ölçüm yapılmamıştır.

Yardımanın koşulları değiştikçe yaklaşımın da değiştiği başka cevaplarda görülmektedir. Eşin kardeşlerinin uzun süre evde kalmasına olumlu yaklaşım %23,9 iken, yetim kalan yeğenlere bakmaya olumlu yaklaşım %65,6'dır. Aile dayanışması ile hane mahremiyeti birlikte korunmak istenmektedir. Ziyaret, eğitim ihtiyacı ve ağır mağduriyet aynı ahlaki aciliyette değerlendirilmemektedir.

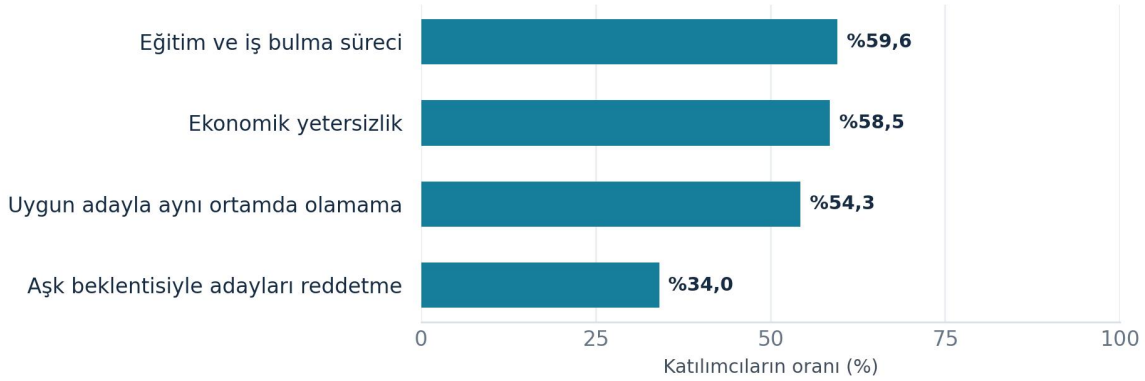
Dürüstlük Güçlü Bir Beklenti

Katılımcıların %81,4'ü evlilik öncesi beyaz yalanları normal karşılamadığını, %87,4'ü kendisini olduğundan daha farklı veya iyi göstermediğini belirtmektedir. ***Dürüstlük, katılımcıların açıkça sahiplendiği bir ilişki ilkesidir.***

Çocuğa fiziksel ceza verilmesine ilişkin iki benzer madde, cevapların tutarlılığını karşılaştırmaya imkân vermektedir. Katılımcıların %66,8'i iki maddede aynı dereceyi işaretlemiş, %91,9'u en fazla bir derece farklı cevap vermiştir. Bir maddede onaylayıp diğerinde reddedenlerin oranı %3,6'dır. ***Bu maddelerde cevapların yönü büyük ölçüde tutarlıdır.***

Sevgi Var, Geçim Güvencesi Yok

Bekârların cevaplarında eğitimden işe geçiş, ekonomik yetersizlik ve uygun adaylarla karşılaşamama öne çıkmaktadır. Aşk beklentisi nedeniyle adayları reddetme, bu üç engelin gerisinde kalmaktadır.

Grafik 3 · Evliliği hangi engeller geciktiriyor?

Bu sıralama, evlilik gecikmesini yalnız bireysel kaprise veya yüksek beklentiye bağlamanın eksik olduğunu göstermektedir. Kişi evlenmek istese bile eğitimden işe geçişini tamamlayamamış, düzenli gelir sağlayamamış veya uygun adaylarla karşılaşabileceği çevrelere erişememiş olabilir. Duygusal niyetin bulunması, ortak hayatın maddi ve sosyal koşullarının hazır olduğu anlamına gelmez.

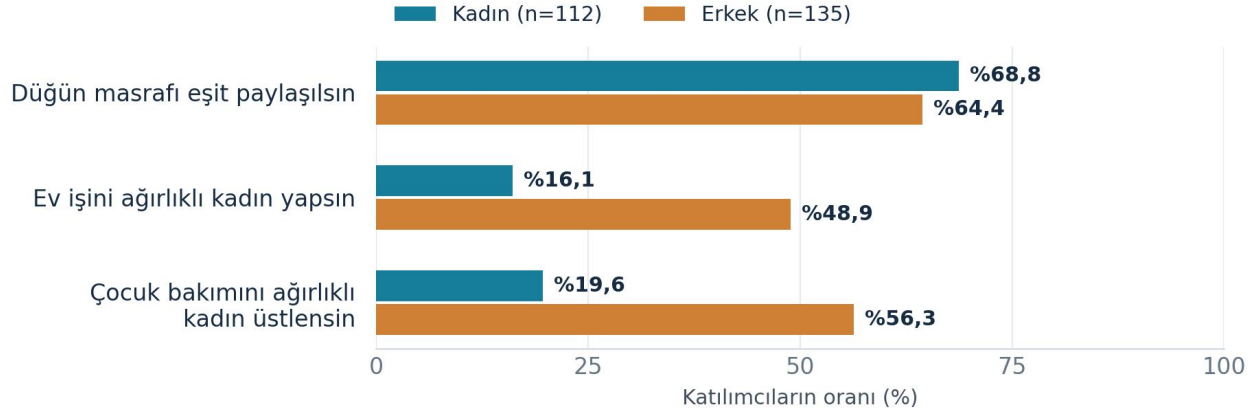
Evlilik İçin 80.000 TL Hane Geliri Şart

Katılımcıların yeni bir hane kurmak için gerekli gördüğü aylık toplam gelirden ortanca beklenti **80.000 TL**'dir. Açık biçimde yorumlanabilen 230 cevabın ortadaki yarısı 60.000–100.000 TL aralığındadır. Bu rakamlar, Mart–Mayıs 2026'da katılımcıların geçim için yeterli gördükleri tutarları göstermektedir.

Katılımcıların %44,1'i ev, otomobil ve birikim sorusunda yalnızca “Hiçbiri” seçeneğini işaretlemiştir. Bu kişilerin 47'si ekonomik yetersizliği aynı zamanda güçlü bir evlilik engeli saymaktadır. ***Ev sahibi olmayı şart koşturmak, düzenli geçim ihtiyacının ortadan kalkması demek değildir.*** Başlangıç servetiyle aylık geçim güvencesi farklı beklentilerdir.

Düğün Masrafı Ortak; Ev İşi Kimin?

Düğün masraflarının iki aile tarafından eşit paylaşılması yaygın kabul görmektedir. Buna karşılık yalnız erkeğin ailesine yüklenen sorumluluk, yalnız kadının ailesine yüklenenden daha fazla destek bulmaktadır. ***Masraf paylaşımındaki yakınlık, ev içindeki görevlerde aynı ölçüde görülmemektedir.***

Grafik 4 · Düğün masrafı ortak; ev işi kimin?

Erkeklerin yarısından fazlası çocuk bakımının ağırlıklı kadında olmasını onaylarken, kadınların yaklaşık beşte biri buna katılmaktadır. Ev işlerinde de benzer bir ayrışma vardır. Aynı yaş grubunda yapılan karşılaştırmada farkın sürmesi, bunun yalnız genç kadınların örneklemedeki ağırlığından ibaret olmadığını düşündürmektedir.

Katılımcıların %52,6'sı ev işlerinin ağırlıklı kadına bırakılmasını da ağırlıklı erkeğe bırakılmasını da reddetmektedir. Bu sonuç, işi tek tarafa yüklemeyen bir paylaşım anlayışına açıklıkla uyumludur. Kadın ve erkek gruplarındaki farklar, evlilik öncesinde görev paylaşımını açıkça konuşmanın önemini ortaya koymaktadır.

Aileye Bağlılık Var, Müdahaleye İtiraz Var

İş imkânı bulunan ve adayın ailesinin yaşamadığı bir şehre taşınmaya %80,2 oranında olumlu yaklaşmaktadır. Adayın mevcut şehrine taşınmaya destek %48,2, ailesinin şehrine taşınmaya destek %33,2'dir. **İş imkânı bulunan başka bir şehir, geniş bir kabul görmektedir.** İlk seçenek iş fırsatıyla aileden uzaklığı birlikte içerdiği için bu sonuç tek başına ailelerden uzaklaşma isteğine bağlanamaz.

Çocuk yetiştirmede aile büyüklerinin söz sahibi olmasına karşı çıkanlar %51,4'tür. Buna rağmen büyüklerin yalnız bakıcı olup hiçbir karara karışmamasını isteyenler çoğunluk değildir. Katılımcılar, nihai kararın anne-babada olmasını isterken büyüklerin yalnız hizmet veren kişilere indirgenmesini de uygun bulmuyor olabilir.

Bu cevapların ortak noktası, aile bağıını tümüyle koparmadan yeni hanenin karar alanını koruma arzusudur. Aileye yakın olmak ile evliliğin yönetimini ailelere bırakmak aynı şey değildir. Yeni evlilikte iki tarafın kendi ailelerine sınır koyabilmesi, yalnız eşler arasındaki ilişkinin değil, geniş aileyle ilişkinin de sağlıklı kurulmasını ilgilendirmektedir.

Çocuklara ve Yaşlılara Kim Bakacak?

İdeal çocuk sayısında üç çocuk ilk sıradadır. İlk çocuk için en yaygın tercih evlilikten iki yıl sonrasındır. Çocuğun cinsiyetinde %81,4'lük çoğunluk "fark etmez" demektir; erkek çocuk

tercihi %5,7’de kalmaktadır. Bu örneklemede çocuklu aile arzusu güçlü olsa da erkek çocuk isteği baskın bir norm olarak görünmemektedir.

Çocuklara fiziksel ceza konusunda ise ikinci soruda %18,2 onay, %60,3 ret, %21,5 kararsız veya duruma bağlı cevap vardır. Açık destek azınlıktadır, fakat ihmal edilecek kadar küçük değildir. Sol, milliyetçi ve muhafazakâr grupların hiçbirinde bu meselenin tamamen geride kaldığı söylenemez. Çocuk yetiştirme anlayışını yalnız siyasi kimlikten hareketle tahmin etmenin sınırı burada da ortaya çıkmaktadır.

Yaşlı ebeveynlere çocukların bakma yükümlülüğüne katılım %57,1’dir. Buna karşılık kendi yaşlılığında çocuklarının bakmasını isteyenler %41,7, kendi evinde profesyonel destek isteyenler %44,5’tir. Bu iki yaklaşım zorunlu olarak çatışmaz. Çocuklar bakımın düzenlenmesi ve finansmanından sorumlu görülürken, gündelik hizmetin uzman kişilerce verilmesi istenebilir.

Kendi yaşlılığında evde profesyonel destek isteyenler kadınlarda %63,4, erkeklerde %28,9’dur. Bunun bakım yükünün deneyimlenişiyse, çocuklara yük olmama düşüncesiyle veya bağımsızlık arzusuyla ilişkisi ayrıca araştırılmalıdır.

Kadın Şiddeti, Erkek Aldatılmayı İlk Sıraya Koyuyor

Boşanmada en belirleyici neden olarak aldatma %47,4, şiddet %42,5 oranında seçilmektedir. Kadınlarda şiddet %59,8 ile, erkeklerde aldatma %55,6 ile öne çıkmaktadır. Tek seçenekli soru, diğer nedenlerin önemsenmediğini değil, hangisinin ilk sıraya konulduğunu göstermektedir.

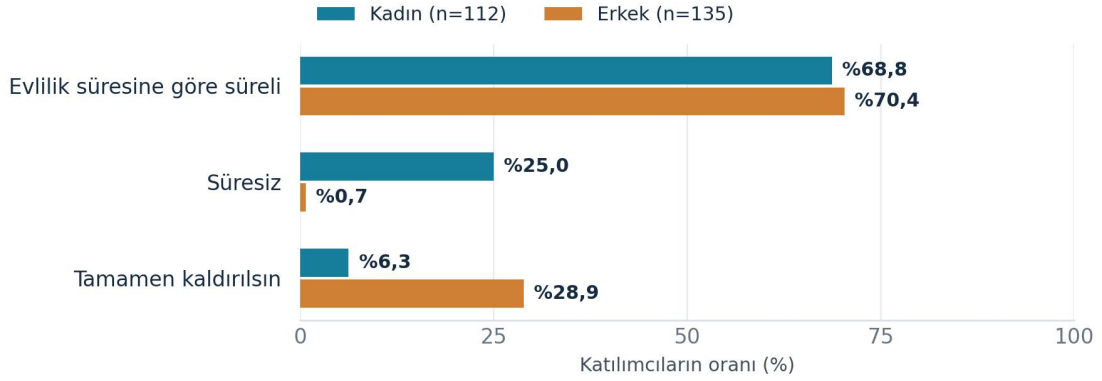
Ekonominin evliliği ertelemede güçlü bir nedenken boşanmanın ilk nedeni olarak yalnızca %4,0’da kalması dikkat çekicidir. Bu fark, evliliğe başlama eşiği ile sürdürme eşiğinin aynı olmayabileceğini düşündürmektedir. Kuruluş aşamasında geçinme güvencesi, devamında sadakat ve zarar görmeme beklentisi belirginleşmektedir.

Adayın geçmişte veya güncelde psikolojik sorunlarının olması, katılımcıların %73,3’ünün evlilik kararında dikkate aldığı bir etkidir. Bu güçlü bir bulgudur. Ancak soru “Bu kişiyle evlenmem” değil, “Kararımı etkiler” biçimindedir:

Engelli bir adayı kabul edilebilir bulanlar %20,2, kabul edilemez bulanlar %38,1, kararsız veya fark etmez diyenler %41,7’dir. Daha önce evlenip boşanmış olmayı kararında etkili bulanlar %47,0, adayın önceki evliliğinden çocuğunun olmasını etkili bulanlar %55,9’dur. Bu maddeler birlikte, eş seçiminin geçmiş deneyimler ve ortak hayata ilişkin beklentilerle de bağlantılı olduğunu göstermektedir. Engellilik sorusu kabulü; boşanma ve çocuk soruları ise kararın etkilenmesini ölçmektedir.

Nafakada Süre Sınırı Olmalı Ama Kaldırılmamalı

Nafakada ortak zemin, evlilik süresine göre sınırlandırmadır. Kadınlar ve erkekler bu tercihte birbirine çok yakındır. Ancak tamamen kaldırma talebi erkeklerde, süresiz devam etmesi tercihi kadınlarda belirgin biçimde daha yüksektir.

Grafik 5 · Nafakada süre ortak tercih; kaldırmada yollar ayrılıyor

Nafaka cevapları, evlilik sonrasındaki ekonomik sorumluluğun süresi konusunda belirgin bir ortak tercihi, nafakanın tamamen kaldırılmasında ise kadın-erkek ayrışmasını göstermektedir. ***Süreli nafaka desteği, bütün ekonomik korunma ihtiyacının sona ermesini istemekle aynı şey değildir.***

Ortak velayeti tercih edenler %83,0'dır. ***Ayrılık sonrasında ebeveynliğin ortak sürdürülmesi güçlü destek görmektedir.*** Bu tercih, uygulamaya ilişkin öneriler geliştirilirken çocuğun yararı ve güvenliğiyle birlikte ele alınmalıdır.

Zorunlu “Evlilik Eğitimi/Ehliyeti” programlarına %86,6 oranında destek verilmesi ayrıca dikkat çekicidir. Evliliğin yalnız iyi niyetle yürümeyeceğine ve hazırlık gerektirdiğine ilişkin geniş bir kabul olabileceğini düşündüren bu bulgu, mevcut Evlilik Okulu projemiz bakımından da ilginçtir. Projeyi ve bu desteğin ne anlama geldiğini ayrı bir yazıda ele alacağız.

Nafakada Karar Çıktı; Beklentinin Tamamı Yasalaşmadı

4 Haziran 2026 tarihinde Anayasa Mahkemesi, Türk Medeni Kanunu'nun 175. maddesindeki yoksulluk nafkasının süresizliğine ilişkin düzenlemeyi oy çokluğuyla iptal etmiş, iptal hükmünün yürürlüğünü dokuz ay ertelemiştir.

Bu gelişme, anketteki %69,6'lık süreli nafaka tercihiyle aynı tartışma ekseninde yer almaktadır. Ancak karar, ankette sorulan “evlilik süresine göre süreli nafaka” formülünü kendiliğinden kanunlaştırmamaktadır. ***İptal kararı çıkması, bütün nafakaların bugün sona erdiği veya katılımcıların istediği modelin aynen yürürlüğe girdiği anlamına gelmez.***

Çocuk İsteniyor; Ama Bakım İçin Zaman Gerekliyor

1 Mayıs 2026'da yürürlüğe giren düzenlemeyle çalışan annelerin doğum izni 24 haftaya, özel sektör çalışanlarının babalık izni 10 güne çıkarıldı.

Bakım için zaman tanınması somut bir adımdır; evdeki işin adil paylaşılması ise ayrıca çözülmesi gereken meseledir. Kadın ve erkek cevapları arasındaki bakım farkı, izinlerin yanı sıra gündelik görev paylaşımını da konuşmayı gerektirmektedir.

Nikâha Evet Demek, Aynı Hayata Evet Demek Değil

Cevaplar arasındaki gerilimler önemlidir; fakat her farklılık ahlaki tutarsızlık değildir. Aynı koşullarda kendine ve başkasına farklı ölçü uygulamakla, farklı yükler karşısında farklı karar vermek birbirinden ayrılmalıdır. Ebeveyn bakımında görülen yüksek karşılıklılık, insanlara ilişkin peşin bencillik yargısını sorgulatırken; maddi yardım ve ev içi emek cevapları üzerinde daha fazla düşünülmesi gereken alanları göstermektedir.

Evliliğin geleceğine ilişkin tartışmayı verimli kılacak olan da bu ayrımlardır. İnsanlara yalnız evlenmelerini söylemek yeterli değildir. Nasıl geçinecekleri, birbirlerinden ne bekledikleri, ailelere nasıl sınır koyacakları, emeği nasıl paylaşacakları ve anlaşmazlıkları nasıl yönetecekleri de konuşulmalıdır. Araştırmanın en güçlü çağrısı, evliliği soyut bir ideal olarak övmekten, ortak hayatın somut koşullarını anlamaya geçmektir.

Şimdilik: Aile ve Evlilik Politikası Önerileri

"Evlilik ve Aile Yapısı Tutum" araştırmasının ortaya koyduğu toplumsal beklentiler ve sosyolojik gerçekler ile insanı merkeze alan "Kerim Devlet" felsefesi doğrultusunda, millî ve sosyal varlığımızın yegâne güvencesi olan aile kurumunun korunması ve güçlendirilmesi amacıyla hayata geçirilmesi gereken temel politikaları kısaca sıralayarak sonlandıralım:

Evlilik Okulları ve "Aile Ehliyeti" Müessesesi: Evlenmek üzere resmî başvuruda bulunan her çiftte, nikâh akdinden önce kadın ve erkeğin fitri ve psikolojik farklılıklarını, karşılıklı hak ve sorumlulukları, ev içi bütçe yönetimini ve çocuk yetiştirme metotlarını kapsayan zorunlu bir eğitim programı uygulanmalı; bu programı başarıyla tamamlayan çiftlere "Aile Ehliyeti" tescil edilmelidir. Evlilik Okulu projemizi ayrı bir yazı konusu yapacağız

Ev Hanımlığına ve Anneliğe Devlet Güvencesi: Gelecek nesillerin yetişmesinde en ağır ve mukaddes sorumluluğu üstlenen ev hanımı anneler, devlet tarafından "ev içi istihdam" kapsamında kabul edilmeli; kendilerine doğrudan sosyal güvenlik, emeklilik hakkı ve aylık maaş desteği sağlanmalıdır.

Genç Evlilik Teşvikleri ve "Geniş Aile" Sosyal Konut Politikası: Ekonomik darlıklar ve gelecek kaygısı sebebiyle geciken evliliklerin önüne geçilmesi amacıyla genç çiftlere faizsiz, uzun vadeli ve geri ödemesi çocuk sayısına göre kolaylaştırılan yahut ertelenen "İlk Yuva" kredileri sunulmalı; ayrıca Türk aile geleneğindeki kuşaklar arası bağı korumak üzere büyükanne, büyükbaba ve torunların bir arada yaşayabilmesine imkân tanıyan "Geniş Aile" tipi sosyal konut projeleri öncelikli olarak teşvik edilmelidir.

Adil Süreli Nafaka ve Yasal Ortak Velayet Reformu: Yoksulluk nafakası uygulaması; evlilik süresi, çocuk sayısı ve aile içi emek kriterleri dikkate alınarak adil bir süre sınırı ile yeniden tanzim edilmeli, süresi dolan ihtiyaç sahibi fertlerin himayesi sosyal devlet şemsiyesine devredilmeli; boşanma süreçlerinde ise çocuğun hem anne şefkatinden hem de baba rehberliğinden mahrum kalmamasını sağlayan "Ortak Velayet" yasal asıl kural haline getirilmelidir.

Değerler Odaklı Medya ve Eğitim Düzeni: Televizyon, dijital yayınlar ve kitle iletişim araçlarında aile mahremiyetini, sadakat bağını ve ahlaki değerleri zedeleyen, cinsel sömürü ve kültürel yozlaşma üreten yayınlara karşı en ağır hukuki ve mali yaptırımlar tavizsiz uygulanmalı; Millî Eğitim müfredatı okul öncesinden itibaren çocuklara aile bilincini, haya, iffet ve karakter şuurunu aşılacak şekilde millî kültür esaslarına göre tanzim edilmelidir

Ek: Anket Soruları ve Cevap Dağılımları

Bu bölümde anketteki 91 soru, alt madde ve demografik alanın cevap dağılımları yer almaktadır. Her tabloda cevap seçeneği, kişi sayısı ve oran gösterilir. Çoklu seçim yapılan soruda seçenekler ayrı ayrı sayıldığı için oranların toplamı %100'ü aşabilir. Açık uçlu gelir cevapları kaynak dosyadaki biçimleriyle korunmuştur.

S01 · Tabiyetiniz

Cevap	Kişi	Oran (%)
T.C. Vatandaşı	222	%89,9
Yabancı Uyraklu	13	%5,3
Türk Asıllı Başka Ülke Uyraklu	12	%4,9

S02 · Yaşınız

Cevap	Kişi	Oran (%)
41+	132	%53,4
18-24	77	%31,2
25-30	19	%7,7
36-40	10	%4,0
31-35	9	%3,6

S03 · Ciniyetiniz

Cevap	Kişi	Oran (%)
Erkek	135	%54,7
Kadın	112	%45,3

S04 · Medeni Durumunuz

Cevap	Kişi	Oran (%)
Evli	130	%52,6
Bekâr	94	%38,1
Boşanmış	19	%7,7
Nişanlı	3	%1,2
Eşi vefat etmiş	1	%0,4

S05 · Eğitim Durumunuz

Cevap	Kişi	Oran (%)
Üniversite	166	%67,2
Lisansüstü	69	%27,9
Lise	10	%4,0
İlköğretim	2	%0,8

S06 · Çalışma Durumunuz

Cevap	Kişi	Oran (%)
Kamu	83	%33,6
Öğrenci	73	%29,6
Emekli	28	%11,3
Özel Sektör	26	%10,5
Kendi İşini Yapıyor	25	%10,1
İşsiz	12	%4,9

S07 · Yaşadığınız Yerleşim Tipi

Cevap	Kişi	Oran (%)
İl Merkezi	109	%44,1
Metropol	88	%35,6
İlçe	47	%19,0
Köy / Belde	3	%1,2

S08 · Aylık Hane Geliri

Cevap	Kişi	Oran (%)
80.001 TL Üzeri	129	%52,2
40.001 - 80.000 TL	48	%19,4
20.001 - 40.000 TL	40	%16,2
20.000 TL altı	30	%12,1

S09 · Dini İnanç ve Uygulama Düzeyiniz

Cevap	Kişi	Oran (%)
-------	------	----------

İbadetleri yerine getirmeye çalışıyorum	180	%73,2
İnançlıyım ama uygulamıyorum	33	%13,4
Çok Dindarım	24	%9,8
Dini değerlere mesafeliyim	5	%2,0
İnançsızım	4	%1,6

S10 · Siyasi Görüşünüz

Cevap	Kişi	Oran (%)
Milliyetçi / Ülkücü	66	%26,7
Gelenekçi / İslamcı Sağ	49	%19,8
Muhafazakar Demokrat	45	%18,2
Atatürkçü Sağ	25	%10,1
Atatürkçü / Ulusalçı Sol	22	%8,9
Sosyal Demokrat	18	%7,3
Merkez Sağ /Liberal Sağ	11	%4,5
Demokratik Sol	7	%2,8
Radikal Sol	3	%1,2
Merkez Sol	1	%0,4

S11 · Etnik kimlik (köken) benim için evlilikte belirleyici bir unsurdur

Cevap	Kişi	Oran (%)
3	59	%23,9
5	54	%21,9
1	49	%19,8
4	48	%19,4
2	37	%15,0

S12 · Sizce ideal evlilik yaşı kaçtır? [Erkek İçin İdeal Evlilik Yaşı]

Cevap	Kişi	Oran (%)
25-30	195	%78,9
18-24	46	%18,6
36 +	6	%2,4

S13 · Sizce ideal evlilik yaşı kaçtır? [Kadın İçin İdeal Evlilik Yaşı]

Cevap	Kişi	Oran (%)
25-30	142	%57,5
18-24	103	%41,7
36 +	2	%0,8

S14 · 1. Evlenmek için öncelikli motivasyonunuz hangisidir? (Lütfen tek seçenek işaretleyiniz)

Cevap	Kişi	Oran (%)
Sevgi ve duygusal tatmin	156	%63,2
Düzenli bir hayata geçiş	75	%30,4
Çocuk sahibi olma arzusu	11	%4,5
Ekonomik güç birliği	3	%1,2
Toplumsal/Ailevi baskı	2	%0,8

S15 · Evliliği erteleme nedenlerinizin etki düzeyi nedir? [Uzun eğitim ve iş bulma süreci:]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Oldukça Etkili	77	%31,2
Çok Etkili	68	%27,5
Orta Derecede Etkili	58	%23,5
Az Etkili	25	%10,1
Hiç Etkili Değil	19	%7,7

S16 · Evliliği erteleme nedenlerinizin etki düzeyi nedir? [Uygun adaylarla aynı sosyal ortamlarda bulunamama:]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Oldukça Etkili	74	%30,0
Orta Derecede Etkili	73	%29,6
Çok Etkili	38	%15,4
Az Etkili	37	%15,0
Hiç Etkili Değil	25	%10,1

S17 · Evliliği erteleme nedenlerinizin etki düzeyi nedir? ["Aşk evliliği" beklentisiyle gerçekçi adayları reddetme:]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Orta Derecede Etkili	66	%26,7
Az Etkili	61	%24,7
Hiç Etkili Değil	51	%20,6
Oldukça Etkili	48	%19,4
Çok Etkili	21	%8,5

S18 · Evliliği erteleme nedenlerinizin etki düzeyi nedir? [Ekonomik yetersizlikler:]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Çok Etkili	72	%29,1
Orta Derecede Etkili	66	%26,7
Oldukça Etkili	58	%23,5

Az Etkili	33	%13,4
Hiç Etkili Değil	18	%7,3

S19 · Aşağıdaki kriterlerin bir eş adayında bulunması sizin için ne kadar önemlidir? [Fiziksel çekicilik ve dış görünüş:]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Önemli	99	%40,1
Orta Derecede Önemli	96	%38,9
Az Önemli	27	%10,9
Çok Önemli	21	%8,5
Hiç Önemli Değil	4	%1,6

S20 · Aşağıdaki kriterlerin bir eş adayında bulunması sizin için ne kadar önemlidir? [Dini inançların benzerliği:]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Önemli	99	%40,1
Çok Önemli	83	%33,6
Orta Derecede Önemli	36	%14,6
Az Önemli	17	%6,9
Hiç Önemli Değil	12	%4,9

S21 · Aşağıdaki kriterlerin bir eş adayında bulunması sizin için ne kadar önemlidir? [Siyasi görüş uyumu:]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Orta Derecede Önemli	75	%30,4
Önemli	70	%28,3
Az Önemli	48	%19,4
Çok Önemli	42	%17,0
Hiç Önemli Değil	12	%4,9

S22 · Aşağıdaki kriterlerin bir eş adayında bulunması sizin için ne kadar önemlidir? [Eğitim düzeyinin denkliği:]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Önemli	96	%38,9
Orta Derecede Önemli	69	%27,9
Çok Önemli	42	%17,0
Az Önemli	37	%15,0
Hiç Önemli Değil	3	%1,2

S23 · Aşağıdaki kriterlerin bir eş adayında bulunması sizin için ne kadar önemlidir? [Meslek sahibi olması ve düzenli gelir:]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Çok Önemli	65	%26,3
Önemli	56	%22,7
Orta Derecede Önemli	52	%21,1
Az Önemli	49	%19,8
Hiç Önemli Değil	25	%10,1

S24 · Aşağıdaki kriterlerin bir eş adayında bulunması sizin için ne kadar önemlidir? [Kök ailelerin (anne-babaların) uyumu:]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Önemli	82	%33,2
Orta Derecede Önemli	68	%27,5
Az Önemli	51	%20,6
Çok Önemli	33	%13,4
Hiç Önemli Değil	13	%5,3

S25 · Aşağıdaki özelliklere sahip bir kişiyle evlenmeyi ne derece kabul edilebilir bulursunuz? [Farklı bir dine mensup olması]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Kesinlikle Kabul Edilemez	73	%29,6
Kabul Edilemez	67	%27,1
Kabul Edilebilir	51	%20,6
Kararsızım / Farketmez	49	%19,8
Kesinlikle Kabul Edilir	7	%2,8

S26 · Aşağıdaki özelliklere sahip bir kişiyle evlenmeyi ne derece kabul edilebilir bulursunuz? [Farklı bir mezhebe mensup olması (Alevi/Sünni vb.)]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Kararsızım / Farketmez	78	%31,6
Kabul Edilebilir	73	%29,6
Kabul Edilemez	48	%19,4
Kesinlikle Kabul Edilemez	34	%13,8
Kesinlikle Kabul Edilir	14	%5,7

S27 · Aşağıdaki özelliklere sahip bir kişiyle evlenmeyi ne derece kabul edilebilir bulursunuz? [Dini ibadetlerine çok düşkün olması]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Kabul Edilebilir	89	%36,2
Kararsızım / Farketmez	76	%30,9
Kesinlikle Kabul Edilir	58	%23,6

Kabul Edilemez	15	%6,1
Kesinlikle Kabul Edilemez	8	%3,3

S28 · Aşağıdaki özelliklere sahip bir kişiyle evlenmeyi ne derece kabul edilebilir bulursunuz? [Ateist veya Deist olması]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Kesinlikle Kabul Edilemez	147	%59,5
Kabul Edilemez	51	%20,6
Kararsızım / Farketmez	29	%11,7
Kabul Edilebilir	13	%5,3
Kesinlikle Kabul Edilir	7	%2,8

S29 · Aşağıdaki özelliklere sahip bir kişiyle evlenmeyi ne derece kabul edilebilir bulursunuz? [Dini hassasiyetinin hiç olmaması]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Kesinlikle Kabul Edilemez	122	%49,4
Kabul Edilemez	75	%30,4
Kararsızım / Farketmez	36	%14,6
Kabul Edilebilir	9	%3,6
Kesinlikle Kabul Edilir	5	%2,0

S30 · Aşağıdaki özelliklere sahip bir kişiyle evlenmeyi ne derece kabul edilebilir bulursunuz? [Bir tarikata veya cemaate üye olması]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Kesinlikle Kabul Edilemez	86	%34,8
Kararsızım / Farketmez	76	%30,8
Kabul Edilemez	57	%23,1
Kabul Edilebilir	26	%10,5
Kesinlikle Kabul Edilir	2	%0,8

S31 · Aşağıdaki özelliklere sahip bir kişiyle evlenmeyi ne derece kabul edilebilir bulursunuz? [Hristiyan veya Yahudi olması]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Kesinlikle Kabul Edilemez	125	%50,6
Kabul Edilemez	54	%21,9
Kararsızım / Farketmez	42	%17,0
Kabul Edilebilir	19	%7,7
Kesinlikle Kabul Edilir	7	%2,8

S32 · Aşağıdaki özelliklere sahip bir kişiyle evlenmeyi ne derece kabul edilebilir bulursunuz? [Siyasi düşüncesinin benden tamamen zıt olması]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Kararsızım / Farketmez	88	%35,8
Kesinlikle Kabul Edilemez	60	%24,4
Kabul Edilemez	58	%23,6
Kabul Edilebilir	32	%13,0
Kesinlikle Kabul Edilir	8	%3,3

S33 · Aşağıdaki özelliklere sahip bir kişiyle evlenmeyi ne derece kabul edilebilir bulursunuz?
[Seküler / Sosyal Demokrat bir görüşe sahip olması]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Kararsızım / Farketmez	95	%38,6
Kabul Edilebilir	49	%19,9
Kabul Edilemez	47	%19,1
Kesinlikle Kabul Edilemez	36	%14,6
Kesinlikle Kabul Edilir	19	%7,7

S34 · Aşağıdaki özelliklere sahip bir kişiyle evlenmeyi ne derece kabul edilebilir bulursunuz?
[Ülkücü / Milliyetçi bir görüşe sahip olması]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Kabul Edilebilir	83	%33,9
Kararsızım / Farketmez	77	%31,4
Kesinlikle Kabul Edilir	50	%20,4
Kabul Edilemez	19	%7,8
Kesinlikle Kabul Edilemez	16	%6,5

S35 · Aşağıdaki özelliklere sahip bir kişiyle evlenmeyi ne derece kabul edilebilir bulursunuz? [Kürt Milliyetçisi bir görüşe sahip olması]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Kesinlikle Kabul Edilemez	108	%43,9
Kabul Edilemez	73	%29,7
Kararsızım / Farketmez	51	%20,7
Kabul Edilebilir	12	%4,9
Kesinlikle Kabul Edilir	2	%0,8

S36 · Aşağıdaki özelliklere sahip bir kişiyle evlenmeyi ne derece kabul edilebilir bulursunuz? [Başı açık (başörtüsüz) olması]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Kararsızım / Farketmez	95	%38,6
Kesinlikle Kabul Edilir	58	%23,6
Kabul Edilebilir	56	%22,8

Kabul Edilemez	23	%9,3
Kesinlikle Kabul Edilemez	14	%5,7

S37 · Aşağıdaki özelliklere sahip bir kişiyle evlenmeyi ne derece kabul edilebilir bulursunuz? [Başı kapalı (başörtülü) olması]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Kararsızım / Farketmez	78	%31,8
Kesinlikle Kabul Edilir	75	%30,6
Kabul Edilebilir	74	%30,2
Kabul Edilemez	10	%4,1
Kesinlikle Kabul Edilemez	8	%3,3

S38 · Aşağıdaki özelliklere sahip bir kişiyle evlenmeyi ne derece kabul edilebilir bulursunuz? [Görme, İşitme veya Ortopedik engelli olması]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Kararsızım / Farketmez	103	%41,7
Kabul Edilemez	69	%27,9
Kabul Edilebilir	38	%15,4
Kesinlikle Kabul Edilemez	25	%10,1
Kesinlikle Kabul Edilir	12	%4,9

S39 · Adayın üye olduğu tarıkata/cemaate ben de katılırım:

Cevap	Kişi	Oran (%)
1	154	%62,3
2	47	%19,0
3	38	%15,4
4	6	%2,4
5	2	%0,8

S40 · Adayın tarikatını tanımak için toplantılarına katılırım:

Cevap	Kişi	Oran (%)
1	107	%43,3
3	58	%23,5
2	39	%15,8
4	25	%10,1
5	18	%7,3

S41 · Adayın üye olduğu dernek ve sosyal çevre toplantılarına katılırım:

Cevap	Kişi	Oran (%)
-------	------	----------

3	81	%32,8
4	47	%19,0
2	42	%17,0
1	40	%16,2
5	37	%15,0

S42 · Dikkat Kontrolü: Bu maddeyi okuyorsanız lütfen "2 (b)" seçeneğini işaretleyiniz:

Cevap	Kişi	Oran (%)
2 b	243	%99,6
1 a	1	%0,4

S43 · Aşağıdaki ifadelerle ne derece katılıyorsunuz? [Evlilik öncesi beyaz yalanları normal karşılarım.]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Katılmıyorum	106	%42,9
Kesinlikle Katılmıyorum	95	%38,5
Kararsızım	32	%13,0
Katılıyorum	11	%4,5
Tamamen Katılıyorum	3	%1,2

S44 · Aşağıdaki ifadelerle ne derece katılıyorsunuz? [Kendimi olduğumdan daha farklı/iyi gösteririm.]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	122	%49,4
Katılmıyorum	94	%38,1
Kararsızım	16	%6,5
Katılıyorum	13	%5,3
Tamamen Katılıyorum	2	%0,8

S45 · Aşağıdaki ifadelerle ne derece katılıyorsunuz? [Eş adayının evlilik öncesi cinsel ilişki yaşamış olması kararımı etkiler.]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Tamamen Katılıyorum	115	%46,6
Katılıyorum	46	%18,6
Katılmıyorum	31	%12,6
Kesinlikle Katılmıyorum	29	%11,7
Kararsızım	26	%10,5

S46 · Aşağıdaki ifadelerle ne derece katılıyorsunuz? [Evlilik öncesi cinsel ilişki ısrarı, ilişkimizi sonlandırmama neden olur.]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Tamamen Katılıyorum	119	%48,2
Katılıyorum	47	%19,0
Kararsızım	31	%12,6
Kesinlikle Katılmıyorum	28	%11,3
Katılmıyorum	22	%8,9

S47 · Aşağıdaki ifadelere ne derece katılıyorsunuz? [Adayın daha önce evlenip boşanmış (dul) olması kararımı etkiler.]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Kararsızım	73	%29,6
Katılıyorum	64	%25,9
Tamamen Katılıyorum	52	%21,1
Katılmıyorum	32	%13,0
Kesinlikle Katılmıyorum	26	%10,5

S48 · Aşağıdaki ifadelere ne derece katılıyorsunuz? [Adayın önceki evliliğinden çocuğu olması kararımı etkiler.]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Tamamen Katılıyorum	77	%31,2
Kararsızım	68	%27,5
Katılıyorum	61	%24,7
Katılmıyorum	24	%9,7
Kesinlikle Katılmıyorum	17	%6,9

S49 · Evlilik öncesi flört/ilişki sınırınız

Cevap	Kişi	Oran (%)
Cinsel yakınlık içermeyen flört	130	%52,6
Sadece arkadaşlık	67	%27,1
Olmamalıdır	31	%12,6
Cinsellik dahil tam serbestlik	11	%4,5
Nikahsız beraber yaşama	8	%3,2

S50 · Yeni bir hane kurmak için gereken minimum aylık toplam gelir:

Cevap	Kişi	Oran (%)
“100000”	39	%15,8
“50000”	26	%10,5
“100.000”	14	%5,7
“80000”	13	%5,3

“80.000”	11	%4,5
“200000”	9	%3,6
“60000”	9	%3,6
“70000”	9	%3,6
“150000”	7	%2,8
“50.000”	7	%2,8
“40000”	7	%2,8
“70.000”	6	%2,4
“120000”	6	%2,4
“60.000”	5	%2,0
“150.000”	5	%2,0
“75000”	5	%2,0
“40.000”	4	%1,6
“90.000”	4	%1,6
“200.000”	3	%1,2
“90000”	3	%1,2
“80”	3	%1,2
“55000”	3	%1,2
“30.000”	2	%0,8
“50.000 ”	2	%0,8
“75000 ”	2	%0,8
“85000”	2	%0,8
“250000”	2	%0,8
“150”	2	%0,8
“100.000 ”	2	%0,8
“80 ”	2	%0,8
“400000”	2	%0,8
“2000000”	2	%0,8
“59000”	1	%0,4
“140000”	1	%0,4
“150.000 ”	1	%0,4
“70.000 ”	1	%0,4
“67000”	1	%0,4
“600000”	1	%0,4
“60 ”	1	%0,4
“100 ”	1	%0,4
“300000”	1	%0,4
“180000”	1	%0,4

“120”	1	%0,4
“35000”	1	%0,4
“59”	1	%0,4
“53”	1	%0,4
“5000000”	1	%0,4
“100”	1	%0,4
“80.000 ”	1	%0,4
“70”	1	%0,4
“65000”	1	%0,4
“60”	1	%0,4
“100000 ”	1	%0,4
“55.000”	1	%0,4
“200000 ”	1	%0,4
“160”	1	%0,4
“500000”	1	%0,4
“30000”	1	%0,4
“1”	1	%0,4
“90000 ”	1	%0,4
“130.000”	1	%0,4

S51 · Evlenmeden önce şu varlıklara sahip olmak şarttır:

Cevap	Kişi	Oran (%)
Hiçbiri (Süreç içinde yapılabilir şeyler)	109	%44,1
Birikim (En az 1 yıllık geçimi sağlayacak birikim)	51	%20,6
Mülk / Ev	24	%9,7
Mülk / Ev;Otomobil;Birikim (En az 1 yıllık geçimi sağlayacak birikim)	21	%8,5
Mülk / Ev;Birikim (En az 1 yıllık geçimi sağlayacak birikim)	11	%4,5
Mülk / Ev;Otomobil	8	%3,2
Otomobil	7	%2,8
Otomobil;Birikim (En az 1 yıllık geçimi sağlayacak birikim)	7	%2,8
Mülk / Ev;Otomobil;Birikim (En az 1 yıllık geçimi sağlayacak birikim);Hiçbiri (Süreç içinde yapılabilir şeyler)	3	%1,2
Birikim (En az 1 yıllık geçimi sağlayacak birikim);Hiçbiri (Süreç içinde yapılabilir şeyler)	3	%1,2
Mülk / Ev;Hiçbiri (Süreç içinde yapılabilir şeyler)	2	%0,8
Otomobil;Birikim (En az 1 yıllık geçimi sağlayacak birikim);Hiçbiri (Süreç içinde yapılabilir şeyler)	1	%0,4

Seçenek bazında dağılım

Seçenek	Kişi	Oran (%)
Birikim (En az 1 yıllık geçimi sağlayacak birikim)	97	%39,3

Hiçbiri (Süreç içinde yapılabilir şeyler)	118	%47,8
Otomobil	47	%19,0
Mülk / Ev	69	%27,9

S52 · Düğün süreciyle ilgili ifadeler katılımlarınız: [Düğünü aileler yapmalı, çiftlere borç kalmamalı.]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Kararsızım	61	%24,7
Katılmıyorum	57	%23,1
Katılıyorum	56	%22,7
Tamamen Katılıyorum	42	%17,0
Kesinlikle Katılmıyorum	31	%12,6

S53 · Düğün süreciyle ilgili ifadeler katılımlarınız: [Çiftler borçlanmalı, ailelere bağımlı olmamalı.]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Katılmıyorum	74	%30,0
Kararsızım	64	%25,9
Katılıyorum	49	%19,8
Kesinlikle Katılmıyorum	41	%16,6
Tamamen Katılıyorum	19	%7,7

S54 · Düğün süreciyle ilgili ifadeler katılımlarınız: [Düğünü erkeğin ailesi üstlenmeli.]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Katılmıyorum	89	%36,0
Kararsızım	60	%24,3
Kesinlikle Katılmıyorum	59	%23,9
Katılıyorum	31	%12,6
Tamamen Katılıyorum	8	%3,2

S55 · Düğün süreciyle ilgili ifadeler katılımlarınız: [Düğünü kadının ailesi üstlenmeli.]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Katılmıyorum	115	%46,6
Kesinlikle Katılmıyorum	76	%30,8
Kararsızım	46	%18,6
Katılıyorum	9	%3,6
Tamamen Katılıyorum	1	%0,4

S56 · Düğün süreciyle ilgili ifadeler katılımlarınız: [Her iki aile eşit paylaşmalı.]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Katılıyorum	87	%35,2

Tamamen Katılıyorum	77	%31,2
Kararsızım	42	%17,0
Katılmıyorum	22	%8,9
Kesinlikle Katılmıyorum	19	%7,7

S57 · Düğün süreciyle ilgili ifadelere katılımınız: [Takılan takılar masraflar için kullanılabilir.]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Katılıyorum	94	%38,1
Kararsızım	56	%22,7
Tamamen Katılıyorum	49	%19,8
Kesinlikle Katılmıyorum	26	%10,5
Katılmıyorum	22	%8,9

S58 · Aşağıdaki ifadeler ne derece katılıyorsunuz? [Adayın ailesinin sosyal statüsünün benimkinden yüksek olması kararımı etkiler.]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Katılmıyorum	91	%36,8
Kararsızım	70	%28,3
Katılıyorum	44	%17,8
Kesinlikle Katılmıyorum	40	%16,2
Tamamen Katılıyorum	2	%0,8

S59 · Aşağıdaki ifadeler ne derece katılıyorsunuz? [Adayın ailesinin sosyal statüsünün benimkinden düşük olması kararımı etkiler.]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Katılmıyorum	92	%37,2
Kararsızım	68	%27,5
Kesinlikle Katılmıyorum	45	%18,2
Katılıyorum	38	%15,4
Tamamen Katılıyorum	4	%1,6

S60 · Aşağıdaki ifadeler ne derece katılıyorsunuz? [Adayın geçmişte veya güncelde psikolojik sorunlarının olması kararımı etkiler.]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Katılıyorum	96	%38,9
Tamamen Katılıyorum	85	%34,4
Kararsızım	31	%12,6
Katılmıyorum	19	%7,7
Kesinlikle Katılmıyorum	16	%6,5

S61 · Aşağıdaki ifadelere ne derece katılıyorsunuz? [Evleneceğim kişinin halihazırda yaşadığı şehre taşınabilirim.]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Kararsızım	84	%34,0
Katılıyorum	83	%33,6
Tamamen Katılıyorum	36	%14,6
Katılmıyorum	29	%11,7
Kesinlikle Katılmıyorum	15	%6,1

S62 · Aşağıdaki ifadelere ne derece katılıyorsunuz? [Adayın ailesinin yaşadığı şehre taşınmayı kabul edebilirim.]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Kararsızım	101	%40,9
Katılıyorum	55	%22,3
Katılmıyorum	42	%17,0
Tamamen Katılıyorum	27	%10,9
Kesinlikle Katılmıyorum	22	%8,9

S63 · Aşağıdaki ifadelere ne derece katılıyorsunuz? [Adayın ailesinin olmadığı ancak iş imkanının olduğu bir şehre taşınabilirim.]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Katılıyorum	108	%43,7
Tamamen Katılıyorum	90	%36,4
Kararsızım	34	%13,8
Katılmıyorum	11	%4,5
Kesinlikle Katılmıyorum	4	%1,6

S64 · Aşağıdaki durumlar gerçekleştiğinde yaklaşımınız ne olur? [Kendi ebeveynlerime (anne-baba) evimizde bakılmasını isterim.]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Kararsızım / Duruma Bağlı	92	%37,2
Evet	79	%32,0
Kesinlikler Evet	54	%21,9
Hayır	11	%4,5
Kesinlikle Hayır	11	%4,5

S65 · Aşağıdaki durumlar gerçekleştiğinde yaklaşımınız ne olur? [Eşimin yaşlanan ebeveynlerine evimizde bakılmasına sıcak bakarım.]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Evet	96	%38,9

Kararsızım / Duruma Bağlı	78	%31,6
Kesinlikler Evet	52	%21,1
Kesinlikle Hayır	11	%4,5
Hayır	10	%4,0

S66 · Aşağıdaki durumlar gerçekleştiğinde yaklaşımınız ne olur? [Eşimin ebeveynleri hastalandığında bakımı bizzat (kendi ellerimle) üstlenirim.]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Kararsızım / Duruma Bağlı	88	%35,6
Evet	86	%34,8
Kesinlikler Evet	44	%17,8
Hayır	21	%8,5
Kesinlikle Hayır	8	%3,2

S67 · Aşağıdaki durumlar gerçekleştiğinde yaklaşımınız ne olur? [Eşimin ebeveynleri hastalandığında eşimin onlara uzun süre (aylarca) bakmasına destek veririm.]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Evet	122	%49,4
Kararsızım / Duruma Bağlı	61	%24,7
Kesinlikler Evet	59	%23,9
Kesinlikle Hayır	3	%1,2
Hayır	2	%0,8

S68 · Aşağıdaki durumlar gerçekleştiğinde yaklaşımınız ne olur? [Eşimin ebeveynlerine finansal olarak yüksek düzeyde (maaşın önemli bir kısmı vb.) yardım yapılmasına onay veririm.]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Evet	87	%35,2
Kararsızım / Duruma Bağlı	86	%34,8
Kesinlikler Evet	32	%13,0
Hayır	25	%10,1
Kesinlikle Hayır	17	%6,9

S69 · Aşağıdaki durumlar gerçekleştiğinde yaklaşımınız ne olur? [Kendi ebeveynlerime finansal yardım yapılmasına eşimin sıcak bakmasını beklerim.]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Evet	112	%45,3
Kararsızım / Duruma Bağlı	65	%26,3
Kesinlikler Evet	45	%18,2
Hayır	16	%6,5
Kesinlikle Hayır	9	%3,6

S70 · Aşağıdaki durumlar gerçekleştiğinde yaklaşımınız ne olur? [Eşimin kardeşlerinin (görümce/kayın vb.) evimizde uzun süreli kalmasına onay veririm.]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Kararsızım / Duruma Bağlı	95	%38,5
Hayır	47	%19,0
Evet	46	%18,6
Kesinlikle Hayır	46	%18,6
Kesinlikler Evet	13	%5,3

S71 · Aşağıdaki durumlar gerçekleştiğinde yaklaşımınız ne olur? [Eşimin yeğenlerine eğitim amacıyla (üniversite vb.) evimizde uzun süreli bakmaya sıcak bakarım.]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Kararsızım / Duruma Bağlı	89	%36,0
Evet	58	%23,5
Hayır	37	%15,0
Kesinlikler Evet	33	%13,4
Kesinlikle Hayır	30	%12,1

S72 · Aşağıdaki durumlar gerçekleştiğinde yaklaşımınız ne olur? [Eşimin yeğenlerine öksüz/yetim kalmaları durumunda bakmaya sıcak bakarım.]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Evet	95	%38,5
Kararsızım / Duruma Bağlı	69	%27,9
Kesinlikler Evet	67	%27,1
Hayır	9	%3,6
Kesinlikle Hayır	7	%2,8

S73 · Aşağıdaki durumlar gerçekleştiğinde yaklaşımınız ne olur? [Eşimin ailesinin (anne-baba) evimize sık sık yatılı veya uzun süreli misafirliğe gelmesine sıcak bakarım.]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Kararsızım / Duruma Bağlı	94	%38,1
Evet	58	%23,5
Kesinlikle Hayır	34	%13,8
Hayır	33	%13,4
Kesinlikler Evet	28	%11,3

S74 · Aşağıdaki sorumluluk paylaşımı ifadelerine ne derece katılıyorsunuz? [Ev işlerini (temizlik, yemek vb.) ağırlıklı olarak kadın yapmalıdır.]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Katılıyorum	75	%30,4

Katılmıyorum	70	%28,3
Kesinlikle Katılmıyorum	70	%28,3
Kararsızım	23	%9,3
Tamamen Katılıyorum	9	%3,6

S75 · Aşağıdaki sorumluluk paylaşımı ifadelerine ne derece katılıyorsunuz? [Ev işlerini (temizlik, yemek vb.) ağırlıklı olarak erkek yapmalıdır.]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Katılmıyorum	134	%54,3
Kesinlikle Katılmıyorum	85	%34,4
Kararsızım	23	%9,3
Katılıyorum	4	%1,6
Tamamen Katılıyorum	1	%0,4

S76 · Aşağıdaki sorumluluk paylaşımı ifadelerine ne derece katılıyorsunuz? [Çocuk bakımını ve sorumluluğunu ağırlıklı olarak kadın üstlenmelidir.]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Katılıyorum	78	%31,6
Katılmıyorum	61	%24,7
Kesinlikle Katılmıyorum	50	%20,2
Kararsızım	38	%15,4
Tamamen Katılıyorum	20	%8,1

S77 · Aşağıdaki sorumluluk paylaşımı ifadelerine ne derece katılıyorsunuz? [Çocuk bakımını ve sorumluluğunu ağırlıklı olarak erkek üstlenmelidir.]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Katılmıyorum	132	%53,4
Kesinlikle Katılmıyorum	69	%27,9
Kararsızım	44	%17,8
Katılıyorum	2	%0,8

S78 · Aşağıdaki sorumluluk paylaşımı ifadelerine ne derece katılıyorsunuz? [Aile büyükleri (babaanne/anneanne) çocuk yetiştirmede söz sahibi olmalıdır.]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Katılmıyorum	70	%28,3
Kesinlikle Katılmıyorum	57	%23,1
Katılıyorum	55	%22,3
Kararsızım	50	%20,2
Tamamen Katılıyorum	15	%6,1

S79 · Aşağıdaki sorumluluk paylaşımı ifadelerine ne derece katılıyorsunuz? [Aile büyükleri çocuk bakımında sadece "bakıcı" olmalı, kararlara müdahale etmemelidir.]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Katılıyorum	60	%24,3
Katılmıyorum	60	%24,3
Kesinlikle Katılmıyorum	49	%19,8
Kararsızım	45	%18,2
Tamamen Katılıyorum	33	%13,4

S80 · Aşağıdaki sorumluluk paylaşımı ifadelerine ne derece katılıyorsunuz? [Disiplin sağlamak amacıyla çocuklara hafif fiziksel cezalar (tokat vb.) verilebilir.]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	89	%36,0
Katılmıyorum	63	%25,5
Kararsızım	48	%19,4
Katılıyorum	37	%15,0
Tamamen Katılıyorum	10	%4,0

S81 · İdeal çocuk sayısı

Cevap	Kişi	Oran (%)
3	112	%45,3
2	77	%31,2
4	33	%13,4
1	12	%4,9
4 +	12	%4,9
0	1	%0,4

S82 · Evlendikten kaç yıl sonra çocuk yapılmalıdır?

Cevap	Kişi	Oran (%)
2	93	%37,7
1	67	%27,1
3	54	%21,9
5	14	%5,7
4	6	%2,4
2	4	%1,6
1	2	%0,8
3	2	%0,8
2.3	1	%0,4
0.1	1	%0,4

12	1	%0,4
1	1	%0,4
2.5	1	%0,4

S83 · Çocuklar arası ideal yaş farkı kaç olmalıdır?

Cevap	Kişi	Oran (%)
3	82	%33,2
2	78	%31,6
4	44	%17,8
5	25	%10,1
1	7	%2,8
6	4	%1,6
12	1	%0,4
3.4	1	%0,4
2	1	%0,4
5	1	%0,4
4	1	%0,4
46	1	%0,4
3	1	%0,4

S84 · Tercih ettiğiniz çocuk cinsiyeti

Cevap	Kişi	Oran (%)
Farketmez	201	%81,4
Kız	32	%13,0
Erkek	14	%5,7

S85 · Ebeveynlik tutumunuz [Disiplin için çocuklara hafif fiziksel ceza (tokat vb.) verilebilir:]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	88	%35,6
Katılmıyorum	61	%24,7
Kararsızım / Duruma göre değişir	53	%21,5
Katılıyorum	36	%14,6
Kesinlikle Katılıyorum	9	%3,6

S86 · Ebeveynlik tutumunuz [Ebeveynler yaşlandığında çocukları onlara bakmakla yükümlüdür:]

Cevap	Kişi	Oran (%)
Katılıyorum	86	%34,8
Kesinlikle Katılıyorum	55	%22,3
Kararsızım / Duruma göre değişir	43	%17,4

Katılmıyorum	38	%15,4
Kesinlikle Katılmıyorum	25	%10,1

S87 · Boşanmada en belirleyici neden hangisidir?

Cevap	Kişi	Oran (%)
Aldatma	117	%47,4
Şiddet	105	%42,5
Aile Müdahalesi	15	%6,1
Ekonomi	10	%4,0

S88 · Nafaka sistemi nasıl olmalıdır?

Cevap	Kişi	Oran (%)
Evlilik süresine göre süreli olmalı	172	%69,6
Kaldırılmalı	46	%18,6
Süresiz olmalı	29	%11,7

S89 · Velayet kime verilmeli?

Cevap	Kişi	Oran (%)
ortak velayet olmalı	205	%83,0
Maddi durumu iyi olana verilmeli	30	%12,1
Sadece anneye verilmeli	9	%3,6
sadece babaya verilmeli	3	%1,2

S90 · Yaşlılık döneminde size kim bakmalı?

Cevap	Kişi	Oran (%)
Kendi evimde profesyonel destek almalıyım	110	%44,5
Çocuklarım bakmalı	103	%41,7
Huzurevinde kalmalıyım	34	%13,8

S91 · Zorunlu "Evlilik Eğitimi/Ehliyeti" programlarını destekliyor musunuz?

Cevap	Kişi	Oran (%)
Evet	214	%86,6
Hayır	33	%13,4